

Mal d'escola

Allò que entra a la classe és una ceba: capes de malestar, de por, de neguit

L'escriptor Daniel Pennac va néixer l'1 de desembre de 1944 a Casablanca. Ha viscut la cara i la creu de l'educació. De petit va patir el fracàs escolar, tenia una discapacitat coneguda com a disortografia, que afecta l'aprenentatge de les llengües. El titllaven d'inútil, però es va acabar convertint en un professor de secundària i en un dels novel·listes més estimats de França. Llegim dos fragments del seu llibre *Mal d'escola*: un dedicat al paper del mestre davant dels anomenats *mals alumnes*, i un altre en què reivindica la importància que arriba a tenir un mestre en la projecció de la vida dels alumnes.

Foto: lehman_11

Els nostres «mals alumnes» (alumnes considerats sense futur) no venen mai sols a l'escola. Allò que entra a la classe és una ceba: capes de malestar, de por, de neguit, de rancúnia, de ràbia, de desitjos insatisfets, de renúncia furiosa, acumulades sobre un fons de passat vergonyós, de present amenaçador, de futur condemnat. Mireu-los, ja venen amb el seu cos a mig fer i la seva família a coll, a la motxilla. En realitat la classe no pot començar fins que no deixin el fardell a terra i no haguem pelat la ceba. Això és difícil d'explicar, però sovint n'hi ha prou amb una mirada, una paraula amable, una frase d'adult confiat, clar i estable, per dissoldre aquestes penes, alleugerir

aquests esperits, instal·lar-los en un present rigorosament d'indicatiu.

Naturalment el benifet serà provisional, la ceba es recompondrà a la sortida i és clar que demà haurem de tornar-hi. Però ensenyar és això: és tornar a començar fins a la nostra necessària desaparició com a professors. Si no som capaços d'instal·lar els nostres alumnes en el present d'indicatiu de la nostra classe, si el nostre saber i el gust de dur-lo a la pràctica no agafen en aquests nois i noies, en el sentit botànic del verb, la seva existència trontollarà damunt dels sots d'una mancança indefinida. És clar que no haurem estat els únics d'excavar aquestes clotades o de no haver-les sabut tapar, però igualment aquests homes i aquestes dones s'hauran passat un o més anys de la seva joventut aquí, asseguts davant nostre. I no és pas poca cosa, un any d'escola malmès és l'eternitat dins un pot de vidre.

Els devem la vida

A tots aquells que avui imputen la constitució de bandes exclusivament al fenomen dels suburbis, jo els dic: teniu raó, sí, l'atur, sí, la concentració d'exclosos, sí, els reagrupaments ètnics, sí, la tirania de les marques, la família monoparental, sí, el desenvolupament d'una economia paral·lela i els tràfics de tota mena, sí, sí, sí... Però guardem-nos molt de subestimar l'única cosa sobre la qual podem actuar personalment, i que data, aquesta, de la nit dels temps pedagògics: la solitud i la vergonya de l'alumne que no comprèn, perdut en un món on tots els altres comprenen.

Som els únics que el podem treure d'aquesta presó, tan si estem formats per fer-ho com si no.

Els professors que em van salvar -i que em van convertir en un professor- no estaven formats per fer-ho. No es van preocupar pels orígens de la meua minusvalidesa escolar. No van perdre temps a buscar-ne les causes i encara menys a sermonejar-me. Eren adults confrontats a uns adolescents en perill. Van pensar que hi havia urgència. S'hi van tirar de cap. No em van agafar. S'hi van tornar a tirar, dia rere dia, una vegada i una altra... Van acabar per treure'm del pou. I molts d'altres amb mi. Literalment ens van repescar. Els devem la vida.

**DANIEL
PENNAC
MAL
D'ESCOLA**

labutxaca

Mal d'escola (<http://www.grup62.cat/livre-mal-descola-94887.html>)

© Daniel Pennac
© de la traducció: Joan Casas
© Edicions 62, S.A., labutxaca, 2009